

Wojciech Ziętara

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarski Żywnościowej – PIB w Warszawie

KIERUNKI ROZWOJU GOSPODARSTW TRZODOWYCH W POLSCE

THE DEVELOPMENT OF HOG FARMS IN POLAND

Słowa kluczowe: gospodarstwa trzodowe, pogłowie trzody chlewnej, opłacalność produkcji żywca wieprzowego

Key words: hog farms, swine herd, hog production profitability

Abstrakt. Przedstawiono aktualną sytuację w sektorze chowu trzody chlewnej w Polsce, tj.: zmiany w pogłowie trzody i strukturze gospodarstw trzodowych, ich wyniki produkcyjne i ekonomiczne, opłacalność produkcji żywca wieprzowego w latach 2008-2010 oraz kierunki rozwoju tych gospodarstw. W latach 2007-2011 nastąpił spadek pogłowia trzody, który wynosił 24,4% w stosunku do 2007 r. Wraz ze spadkiem pogłowia wystąpiło zmniejszenie liczby gospodarstw trzodowych w 2010 r. o 38% w stosunku do 2007 r. Poziom dochodu z gospodarstwa i w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej (FWU) zależy od skali produkcji. Gospodarstwa trzodowe zdolne do rozwoju powinny utrzymywać minimum 25 macior w cyklu zamkniętym. Dodatkowym warunkiem rozwoju jest specjalizacja produkcji.

Wstęp

W ostatnich kilku latach w Polsce obserwuje się drastyczny spadek pogłowia trzody chlewnej i związany z tym spadek produkcji żywca wieprzowego. Był on rekompensowany rosnącym importem. Saldo obrotów handlu zagranicznego wieprzowiną, zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym w latach 2008-2011 było ujemne. W ujęciu ilościowym wynosiło odpowiednio: 82,6; 265,6; 136,4 i 180 tys. t. Natomiast w ujęciu wartościowym wynosiło odpowiednio: 260,6; 524,5; 336,0 i 296,0 mln euro [Handel zagraniczny... 2011]. Znaczący był import prosiąt i warchlaków. Z uwagi na znaczącą rolę żywca wieprzowego w spożyciu mięsa i ujemny bilans handlu zagranicznego wieprzowiną zachodzi potrzeba analizy tej sytuacji, a także określenia przyczyn spadku pogłowia i produkcji żywca wieprzowego. W artykule przedstawione zostaną zmiany w pogłowie trzody chlewnej, strukturze gospodarstw trzodowych, różnicowanie regionalne pogłowia świń, opłacalność tej gałęzi produkcji rolniczej i proponowane kierunki.

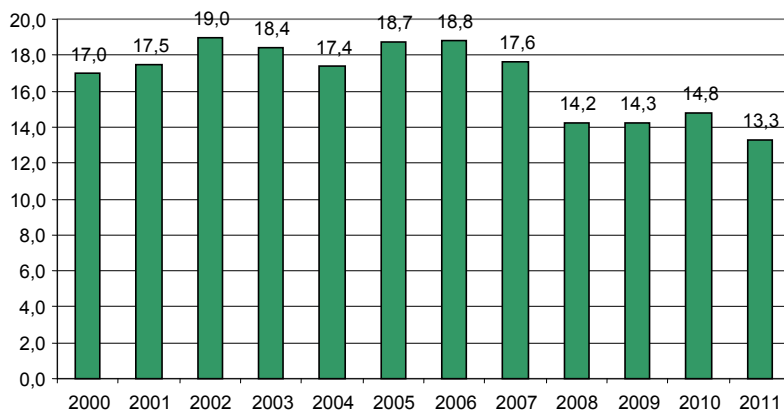
Zmiany w pogłowie trzody chlewnej w latach 2000-2011

Pogłowie trzody chlewnej w Polsce latach 1980-1999 było dość stabilne. Średni roczny stan pogłowia wynosił w tym okresie 18,9 mln szt. Istotniejsze zmiany pogłowia wystąpiły w latach 2000-2011, szczególnie w ostatnich czterech latach (rys. 1).

Średni poziom pogłowia trzody chlewnej w latach 2000-2007 wynosił 18,05 mln szt., natomiast w latach 2008-2011 – 14,15 mln szt. Spadek wartości średnich wynosił 21,6%. Natomiast spadek pogłowia w 2011 roku w stosunku do 2007 r. wynosił 24,4%. Prognozy na 2012 r. wskazują na dalszy spadek pogłowia [Rynek mięsa...2012].

Terytorialne różnicowanie pogłowia trzody chlewnej odnosi się do 2010 r., jest jednak charakterystyczne dla ostatniego dziesięciolecia. Wystąpiły pewne zmiany w różnicowaniu terytorialnym, nie zmieniła się natomiast zasadniczo struktura. Dominującą pozycję w chowie trzody chlewnej zajmuje województwo wielkopolskie. Jego udział w latach 2000-2010 wyniósł 26,3-31,5% (tab. 1) i w latach 2000 i 2005 ponaddwukrotnie, a w 2010 r. prawie trzykrotnie przekraczał udział pod względem pogłowia trzody chlewnej województwo kujawsko-pomorskie (11,8-12,1%). Następne trzy województwa pod względem udziału, to: mazowieckie, łódzkie i lubelskie. Łączny udział tych pięciu województw w chowie trzody w 2000 r. wynosił 63% i wykazywał tendencję rosnącą do 67,8% w 2010 r. Najmniejszy udział pogłowia trzody chlewnej wystąpił w województwach lubuskim (1,1%), podkarpackim (2%), małopolskim i śląskim (po 2,3%).

W 2010 r. nastąpił wzrost udziału w pogłowie trzody województwa wielkopolskiego i łódzkiego przy spadku udziału w woj. lubelskim, lubuskim, podkarpackim, podlaskim i zachodniopomorskim.

Rysunek 1. Pogłowie trzody chlewnej w Polsce w latach 2000 – 2011 (stan na koniec roku)

Figure 1. The swine herd between 2000 and 2011 (December 31)

Źródło/Source: Rynek mięsa... 2011

Tabela 1. Pogłowie trzody chlewnej w latach 2000-2010 w wybranych województwach
Table 1. Swine heard during the period 2000 and 2010 in selected voivodship

Województwa/ Voivodship	Struktura pogłowia trzody chlewnej/Share of swine heard [%]			
	2000	2005	2009	2010
Wielkopolskie	26,3	26,7	29,4	31,5
Kujawsko-pomorskie	11,9	11,9	12,1	11,7
Mazowieckie	10,7	11,2	9,4	9,4
Łódzkie	7,0	7,5	7,8	8,6
Lubelskie	7,1	7,0	6,6	6,6
Razem/Total	63,0	64,3	65,3	67,8

Źródło/Source: Rocznik Statystyczny 2010, Powszechny Spis Rolny 2010 a, b

25,2 szt., w 2007 r. – 27,9 szt., a w 2010 – 38,4 szt. W tabeli 2 przedstawiono liczby charakteryzujące strukturę gospodarstw trzodowych i strukturę pogłowia trzody w latach 2007 i 2010. W analizowanych latach odpowiednio 38 i 34% gospodarstw utrzymywało w gospodarstwie średnio 2,2 świnie. Tego typu gospodarstwa można określić jako samozaopatrzeniowe. Ich kontakt z rynkiem jest bardzo ograniczony. Druga grupa to gospodarstwa utrzymujące średnio 10,5 szt. Ich udział wynosił 33,6%. Określić je

Innym wskaźnikiem zróżnicowania terytorialnego pogłowia trzody chlewnej jest obsada w sztukach fizycznych na 100 ha użytków rolnych. W Polsce w 2010 r. średnia obsada wynosiła około 100 szt./100 ha. W przodujących województwach – wielkopolskim i kujawsko-pomorskim wynosiła odpowiednio: 268 i 165 szt. Natomiast najniższa wystąpiła w województwach: dolnośląskim (31,5), lubuskim (37,1) i podkarpackim (43,4).

Chów trzody chlewnej prowadzony jest głównie w gospodarstwach indywidualnych. W 2005 r. chów trzody chlewnej prowadziło 701,66 tys. gospodarstw, w tym 99,97% to gospodarstwa indywidualne. W 2007 r. liczba gospodarstw z trzodą chlewną wynosiła 664,0 tys., w tym 99,98 tys. to gospodarstwa indywidualne. Spadek liczby gospodarstw wyniósł 5,4%. W 2010 r. nastąpił dalszy drastyczny spadek liczby gospodarstw prowadzących chów trzody chlewnej – wyniósł on 38% w stosunku do 2007 r. Stopień koncentracji chowu trzody chlewnej w Polsce jest bardzo niski. Średnia liczba świń w gospodarstwie w 2005 r. wynosiła

Tabela 2. Struktura gospodarstw trzodowych i pogłowia trzody w Polsce w latach 2007 i 2010
Table 2. The structure of hog farms and hog number in Poland in 2007 and 2010

Wyszczególnienie/ Specification		Pogłowie trzody w gospodarstwie [szt.]/Hog number per farm						
		razem/ total	1-4	5-19	20-99	100-199	200-499	≤500
Liczba gosp. [tys.]/ Number of farms [thous.]	2007	664,00	254,60	222,91	154,72	20,95	8,54	2,28
	2010	397,67	134,72	132,95	104,61	15,30	7,37	2,72
Struktura/ Structure [%]	2007	100,00	38,30	33,60	23,30	3,20	1,30	0,30
	2010	100,00	33,90	33,40	26,30	3,80	1,90	0,70
Pogłowie [tys.]/ Hog number [thous.]	2007	18512,30	559,80	2330,80	6331,98	2814,48	2450,75	4024,49
	2010	15278,00	292,00	1394,20	5366,15	2041,25	2171,90	5012,50
Struktura/Farm share by hog number group [%]	2007	100,00	3,00	12,60	34,20	15,20	13,26	21,74
	2010	100,00	1,90	9,10	28,60	13,40	14,20	32,80
Średnio [szt./gosp.]/ Average hog number per farm	2007	27,87	2,20	10,50	41,00	134,34	286,97	1765,13
	2010	38,42	2,17	10,46	51,29	133,41	294,69	1842,83

Źródło/Source: Charakterystyka gospodarstw... 2008, Powszechny Spis Rolny 2010b

można jako drobnotowarowe. Nie stanowią one partnera dla zakładów mięsnych. W tych dwóch grupach gospodarstw, których udział wynosi 71,9%, utrzymuje się 15,6% pogłowia świń. Trzecia grupa to gospodarstwa utrzymujące średnio 41 szt. Udział tych gospodarstw wynosił odpowiednio: 23% w 2007 r. i 26% w 2010 r. Znajdowało się w nich 34% pogłowia trzody. Te gospodarstwa mogą być partnerami dla drobnych zakładów mięsnych.

Kolejna grupa to gospodarstwa utrzymujące średnio 134 szt. świń. Ich udział w liczbie gospodarstw wynosił 3,2 w 2007 r. i 3,8% w 2010 r. i znajdowało się w nich około 14% pogłowia trzody. Te gospodarstwa mogą być parterami dla zakładów mięsnych, lecz ich siła przetargowa jest niska. Ostatnie dwie grupy utrzymywały średnio 287 i 1765 szt. świń. Udział tych gospodarstw wynosił odpowiednio 1,3 i 0,3% w 2007 r. oraz 1,9 i 0,7% w 2010 r., a udział pogłowia w nich wynosił odpowiednio: 13 i 22% w 2007 r., a 22 i 33% w 2010 r. Te gospodarstwa są parterami dla zakładów mięsnych. Łączny ich udział w strukturze pogłowia wynosił odpowiednio 35 i 47%. Liczby te wskazują na znaczący proces koncentracji chowu trzody chlewnej.

Oplacalność produkcji żywca wieprzowego w latach 2008-2009

Oplacalność produkcji żywca wieprzowego oceniono na podstawie gospodarstw trzodowych objętych systemem rachunkowości FADN¹. Aktualnie dostępne dane dotyczą 2010 r. Dla celów porównawczych podano również dane dotyczące lat 2008 i 2009. Za główne wskaźniki oplacalności przyjęto dochód z gospodarstwa rolniczego w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej rodziny rolnika (FWU) i dochód z zarządzania w przeliczeniu na gospodarstwo. Dochód z zarządzania to dochód z gospodarstwa pomniejszony o tzw. koszty alternatywne własnych czynników produkcji (pracy, ziemi i kapitału). W tabeli 3 podano dane charakteryzujące zasoby gospodarstw trzodowych według skali wielkości gospodarstw określonej liczbą utrzymywanych macior.

Badane gospodarstwa trzodowe różnią się liczbą utrzymywanych macior i powierzchnią UR, która wynosi 20-100 ha. Powierzchnia gospodarstw jest podobna w analizowanych latach. W użytkach rolnych dominują grunty orne, których udział waha się od 92 do 99%. Gospodarstwa te dzierżawią grunty orne. Udział dzierżaw jest zróżnicowany – niski w gospodarstwach najmniejszych (4-6%) i wyższy w gospo-

Tabela 3. Zasoby i organizacja produkcji w gospodarstwach trzodowych w latach 2008-2010
Table 3. The hog farm resources and organization of production in 2008, 2009 and 2010

Wyszczególnienie/ Specification		Skala wielkości według liczby macior/ Operation scale by sow number						
		<10	10≤20	20≤30	30≤40	40≤50	50≤80	≥80
Powierzchnia UR/ Utilised agricultural area [ha]	2008	19,23	26,88	35,85	37,57	42,01	55,51	101,86
	2009	20,68	23,91	33,38	38,52	43,23	59,35	99,56
	2010	20,17	25,18	34,13	39,92	42,06	55,67	94,32
Udział GO/UR/Share of arable land in utilised agricultural area [%]	2008	92,47	94,70	95,17	96,51	98,55	96,65	98,87
	2009	95,42	94,62	95,58	96,01	96,90	97,37	98,53
	2010	95,50	95,36	94,92	96,41	97,39	96,12	98,64
Udział GO dzier. w UR/ Rented arable land share in utilized agricultural area [%]	2008	4,17	6,69	10,57	9,49	12,64	18,97	29,98
	2009	4,20	5,60	8,79	9,46	12,12	17,98	27,82
	2010	4,51	6,39	9,47	11,09	10,27	15,11	30,69
Wskaźnik Bonitacji/ Soil quality indicato [WBG]	2008	0,86	0,90	0,96	0,88	0,96	0,89	0,82
	2009	0,83	0,80	0,86	0,84	0,88	0,88	0,84
	2010	0,83	0,81	0,85	0,85	0,92	0,85	0,83
Nakłady pracy [AWU/gosp.]/ Labor [AWU/farm]	2008	1,52	1,74	1,99	1,95	2,15	2,43	3,62
	2009	1,61	1,79	1,89	2,02	2,11	2,40	3,56
	2010	1,62	1,79	1,94	2,02	2,08	2,37	3,19
Udział pracy najemnej/ Hired labor share [%]	2008	2,60	2,00	5,50	5,64	9,76	19,75	47,23
	2009	4,96	2,20	4,23	3,96	9,95	21,25	47,60
	2010	3,08	3,91	4,12	3,96	6,25	18,56	42,00
Udział zbóż w powierzchni zasiewów/Grain share in arable land [%]	2008	91,05	92,90	90,43	89,78	89,50	90,20	83,18
	2009	85,92	88,90	85,20	85,69	85,23	84,10	80,34
	2010	85,84	87,25	84,29	83,32	84,30	83,74	78,53
Trzoda chlewna [SD/100 ha]/ Swine [number/100 ha]	2008	153,41	141,98	181,41	226,40	258,13	266,91	375,72
	2009	215,17	161,75	217,13	214,69	240,53	250,47	353,02
	2010	204,12	153,82	180,50	208,10	250,13	262,95	306,18

Źródło/Source: Parametry techniczno-ekonomiczne... 2008, 2009 i 2010

¹ Farm Accountancy Data Network (Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych)

darstwach utrzymujących powyżej 80 macior, gdzie wynosi 31%. Gospodarstwa trzodowe dysponują glebami średniej jakości. Wskaźnik bonitacji gleb zawarty jest w przedziale 0,8-0,9. Bazują one głównie na własnych zasobach pracy. W gospodarstwach utrzymujących do 20 macior, udział najmu wynosi około 2%. W kolejnych klasach udział najmu wzrasta do 47% w klasie największej. W strukturze zasiewów w tych gospodarstwach dominują zboża, których udział wynosił około 90%. Obsada trzody chlewnej w tych gospodarstwach jest wysoka i zawiera się w przedziale 142-376 SD/100 ha UR.

W tabeli 4 przedstawiono wyniki produkcyjne i ekonomiczne badanych gospodarstw trzodowych w zależności od liczby utrzymywanych macior.

Z liczbą utrzymywanych macior skorelowana jest wielkość sprzedaży żywca wieprzowego w przeliczeniu na gospodarstwo. Wyjątek stanowi klasa najmniejszych gospodarstw utrzymujących średnio 4 maciory, w których sprzedaż żywca jest wyższa niż w gospodarstwach utrzymujących około 14 macior. Był to skutek jednoczesnego prowadzenia tuczu wykorzystującego prosięta i warchlaki z zakupu. Różnice w liczebności loch w analizowanych latach były nieistotne. Wielkość sprzedaży żywca wieprzowego wynosiła od 25 do 272 t w przeliczeniu na jedno gospodarstwo. Prośność loch mierzona liczbą odchowanych prosiąt od jednej maciory w roku zawarta była w przedziale 17-19 prosiąt. Ocenic ją należy jako przeciętną. Nie stwierdza się zależności między prośnością a liczbą utrzymywanych loch. Wartość produkcji żywca w przeliczeniu na jedną maciorę była mało zróżnicowana – zawierała się w przedziale 10-11 tys. zł. Wystąpił natomiast słaby związek między skalą chowu trzody chlewnej a cenami zbytu żywca. Wzrastały wraz ze wzrostem skali produkcji. Różnica między skrajnymi grupami była zróżnicowana w latach. W 2008 r. wynosiła 3,7%, w 2009 r. 11,6% i w 2010 r. 10%. Dochód z gospodarstwa wyraźnie był związany ze skalą chowu trzody – w 2009 r. był wyższy średnio o 39% niż w 2008 r. i o 6,5% wyższy niż w 2010 r.

Istotnym wskaźnikiem informującym o opłacalności produkcji żywca wieprzowego jest dochód z gospodarstwa w przeliczeniu na jednostkę pracy własnej rolnika i jego rodziny. Był on także ściśle związany ze skalą produkcji i był zróżnicowany w badanych latach i wynosił od 22 do 235 tys. zł/FWU. Porównując ten dochód z dochodem parytetowym można określić przy jakiej skali wielkości gospodarstwa trzodowe-

Tabela 4. Skala chowu trzody chlewnej, wyniki produkcyjne i ekonomiczne gospodarstw trzodowych
Table 4. The hog farm breeding, and production scale, and economic results

Wyszczególnienie/ Specification		Skala wielkości według liczby macior/ Operation scale by sow number						
		<10	10≤20	20≤30	30≤40	40≤50	50≤80	≥80
Liczba macior w gosp. [szt.]/ Sow number [head]	2008	3,54	14,58	24,58	34,54	44,36	60,50	147,57
	2009	3,95	14,62	24,19	34,38	44,73	61,60	159,06
	2010	3,95	14,44	24,07	34,45	44,11	61,50	153,93
Sprzedaż żywca [t/gosp.]/ Live weight sold [t/farm]	2008	28,58	27,67	46,61	60,48	80,06	105,24	272,74
	2009	41,40	24,95	39,57	54,07	68,83	101,89	224,14
	2010	38,49	26,31	41,66	55,94	74,65	100,26	216,90
Prośność [prosiąt/maciore]/ Piglets per sow	2008	17,89	17,37	17,71	17,27	17,62	18,27	19,17
	2009	18,22	17,49	17,51	17,61	17,40	18,17	18,26
	2010	18,40	17,53	17,46	17,35	18,20	18,00	17,94
Wartość produkcji [tys. zł/ maciore]/Production value [thous. PLN/sow]	2008	38,12	11,36	11,14	9,99	10,05	13,56	9,71
	2009	46,65	11,22	10,48	10,08	9,69	10,30	9,18
	2010	42,87	11,89	10,95	10,16	10,01	9,77	7,89
Cena żywca [zł/kg]/ Procurement price [PLN/kg]	2008	4,22	4,00	4,15	4,17	4,16	4,30	4,15
	2009	4,70	4,47	4,55	4,63	4,68	4,79	4,99
	2010	4,17	3,85	3,95	4,03	4,03	4,24	4,24
Dochód z gosp. [tys. zł/gosp.]/ Farm income [thous. PLN/farm]	2008	33,19	41,56	69,70	90,13	117,76	180,83	396,90
	2009	55,38	56,18	94,93	135,46	147,42	227,25	445,48
	2010	52,24	59,04	95,91	117,49	151,93	202,18	374,60
Dochodowość pracy własnej d.z gosp. [tys. zł/FWU]/Own labor profitability [thous. PLN/FWU]	2008	22,42	24,44	37,07	48,91	60,70	92,73	207,80
	2009	36,19	32,10	49,96	69,82	77,59	117,74	235,70
	2010	33,27	34,30	51,56	60,30	77,43	104,60	202,16
Dochód z zarząd. [tys. zł/gosp.]/Management profit [thous. PLN/farm]	2008	-22,99	-27,43	-12,88	2,40	21,00	68,67	227,79
	2009	-2,25	-9,33	20,00	49,34	57,97	125,90	312,87
	2010	-5,26	-4,66	20,68	34,10	65,51	105,83	250,54
Udział dotacji w doch. z gosp./ Subsidy share in farm income [%]	2008	51,57	60,26	46,85	36,79	30,11	27,09	18,73
	2009	39,57	45,49	37,45	30,05	32,01	25,95	21,71
	2010	42,02	46,99	41,93	40,18	30,68	33,79	31,21

Źródło: jak w tab. 3

Source: see tab. 3

go rolnik osiągnie opłatę pracy własnej na poziomie jaki średnio uzyskują zatrudnieni poza rolnictwem. W latach 2008, 2009 i 2010 dochód parytetowy wynosił odpowiednio: 23,6, 24,9 i 25,9 zł/osobę rocznie [Cholewa 2011]. Z danych w tabeli 4 wynika, że w 2008 r. dochód parytetowy uzyskali rolnicy prowadzący gospodarstwa trzodowe utrzymujący powyżej 14 macior i sprzedający 28 t żywca, co odpowiada w przybliżeniu 270 tucznikom o średniej wadze 105,5 kg. W pozostałych dwóch latach rolnicy z wszystkich analizowanych grup osiągnęli dochód parytetowy. Rok 2009 był zdecydowanie bardziej korzystny dla producentów żywca wieprzowego. Kolejnym wskaźnikiem informującym o opłacalności produkcji żywca wieprzowego jest dochód z zarządzania. Dodatni dochód z zarządzania w 2008 r. uzyskały dopiero gospodarstwa utrzymujące 35 macior i sprzedający około 600 tuczników rocznie. W kolejnych dwóch latach, przy korzystniejszej koniunkturze dodatni dochód z zarządzania uzyskały gospodarstwa utrzymujące około 25 macior. Takie gospodarstwa są zdolne do rozwoju. Gospodarstwa trzodowe korzystają, podobnie jak inne typy gospodarstw z różnego rodzaju dotacji (płatności bezpośrednie). Ich udział w dochodzie w gospodarstwach najmniejszych wynosił od 40 do 50%. W miarę wzrostu skali chowu udział dotacji w dochodzie z gospodarstwa zmniejszał się, dochodząc w gospodarstwach największych do około 31% w 2010 r.

Podsumowanie

Z przedstawionych rozważań wynika, że czynnikiem decydującym o opłacalności produkcji żywca wieprzowego, na który rolnik ma wpływ, jest skala produkcji mierzona liczbą utrzymywanych macior i ilością sprzedawanego żywca z gospodarstwa w ciągu roku. W latach 2008-2010 minimalna skala produkcji żywca wieprzowego zapewniająca uzyskanie dochodu parytetowego wynosiła 15 macior i sprzedaż około 270 tuczników w roku z gospodarstwa. Producenci żywca mogą zwiększyć swoją siłę przetargową tworząc grupy producenckie. Jednak ten proces zachodzi bardzo powoli. W obecnej sytuacji oczekiwanie na zmianę nastawienia zakładów mięsnych i ich otwarcie na integrację z producentami żywca wieprzowego może okazać się zawodne. Producenci żywca w zdecydowanie większym stopniu powinni podejmować działania racjonalizacyjne, a wśród nich specjalizację produkcji. Ogniwem podstawowym jest produkcja prosiąt i warchlaków. Stawia ona wysokie wymagania technologiczne, których nie są w stanie spełnić drobni hodowcy. Prowadzenie tuczu nie stawia tak wysokich wymagań technologicznych i może być wykonywane przez producentów dysponujących mniejszymi gospodarstwami, w których istniejące budynki łatwo można przystosować na tuczarnie, nawet na skalę zapewniającą uzyskanie dochodu parytetowego, przy odpowiednio ukierunkowanej pomocy państwa.

Literatura

- Charakterystyka gospodarstw w 2007 r. 2008: GUS, Warszawa.
Cholewa M. 2011: Produkcja, koszty i dochody wybranych produktów rolniczych w latach 2009-2010. IERiGŻ-PIB, Warszawa.
 Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi – stan i perspektywy. 2011: Analizy rynkowe, 34, IERiGŻ-PIB, Warszawa.
 Parametry techniczno-ekonomiczne według grup gospodarstw rolnych uczestniczących w polskim FADN w latach 2008, 2009 i 2010. IERiGŻ-PIB.
 Raport z wyników. 2011: Powszechny Spis Rolny 2010, GUS, Warszawa.
 Rocznik Statystyczny Rolnictwa. 2010: GUS, Warszawa.
 Rynek mięsa – stan i perspektywy. 2011, 2012: Analizy rynkowe, 40, 42, IERiGŻ-PIB, Warszawa.
 Zwierzęta gospodarskie i wybrane elementy metod produkcji zwierzęcej. 2011: Powszechny Spis Rolny 2010, GUS, Warszawa.

Summary

The article presents the current situation in the Polish hog sector: changes in hog numbers, hog farm structure, their production and economic performance, and pork production profitability during the period 2008-2010 and the evolution of hog farms. During the period 2007-2011, the hog number decreased by 24.4% in 2010 as compared to 2007. A decrease in hog farm number was also observed and it amounted to 38% of farms in 2010 as compared to 2007. The level of farm income, also expressed in terms of Family Work Unit (FWU), depends on the production scale. Hog farms capable of production expansion should maintain a minimum of 25 sows in a closed cycle. An additional condition of the development is production specialization.

Adres do korespondencji:

prof. dr hab. Wojciech Ziętara
 Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB w Warszawie
 ul. Świętokrzyska 20
 00-002 Warszawa
 e-mail: zietara@ierigz.waw.pl